

Projekt

Auschwitz

Hammar skolan, Vännäs
Läsåret 2010-2011

Kort presentation av skolan

När partnerskolearbetet inleddes var Hammarskolan en av två högstadieskolor i Vännäs kommun. Skolan hade då knappt 200 elever. Pga elevminskningen slogs, inför läsåret 2010-2011, de två skolorna ihop till en- Hammarskolan.

Nu har skolan ca. 300 elever uppdelade på 14 klasser. På skolan finns också en särskoleklass och en Asbergerklass.

Redovisning av projektet

I maj 2010 bestämde sig skolan för att låta klass 9c bedriva ett medieprojekt som skulle handla om Förintelse, rasism och främlingsfientlighet. I projektet skulle det ingå en resa till Krakow och besök på koncentrationslägren Auschwitz och Birkenau.

Medel till projektet kom, förutom partnerskolepengarna, från Vännäs kommun, Västerbottens läns landsting och Studieförbundet. Tekniken skulle Film i Västerbotten stå för. Uppmärksammade händelser i Vännäs våren -09, då flyktingar och ungdomsgrupper hamnade i konflikt, var naturligtvis en av orsakerna till att projektet fick ett så omfattande stöd. Förebyggande arbete i ungdomsgrupperna var ett av målen med kommunens integrationsarbete.

Klassen delades in i fyra arbetsgrupper, 5 elever bildade två bildspelsgrupper. Med hjälp av Power point-presentationer skulle de ut till de yngre klasserna (åk 4-6) i kommunen och till högstadie- och gymnasieklasser. Fyra elever bildade en filmgrupp, som skulle göra en dokumentärfilm om Förintelsen. Den sista gruppen, med 6 elever, skulle göra en tidning som skulle spridas på skolor och i föreningar i kommunen.

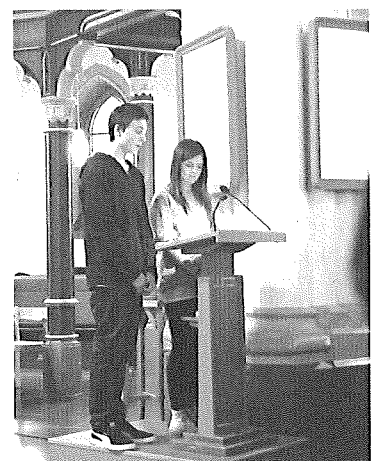
Direkt vid höstterminens start påbörjades förberedelserna. Klassen läste om världskriegen, mellankrigstiden och Förintelsen. Parallellt läste man skönlitterära skildringar av samma tidsperiod, t ex Anne Franks dagbok, Sophie Scholls korta liv, A-6171, Pojken med randig pyjamas. Vid sidan av detta fick de också utbildning på Power-point och hem-sideskonstruktion, på stillbildskameran och på filmutrustningen.

Resan genomfördes 5-10 oktober och under resan samlades det material som skulle ligga till grund för efterarbetet in (program- se bilaga).

Under återstoden av höstterminen har klassen jobbat med sina redovisningar och i slutet av januari var det dags att gå ut med informationen.

"Yngregruppen" har besökt tre skolor med sitt bildspel och är uppbokade på ytterligare två skolor. De kommer dessutom att besöka några föreningar. "Äldregruppen" har presenterat sitt bildspel för 10 högstadielklasser och har de övriga fyra samt åk 1 på gymnasiet inbokade. De kommer också att besöka BoU-nämnden och Kommunstyrelsen med sin presentation. Dokumentärfilmen är klar och just nu framställs ett 50-tal DVD-skivor av filmen. Tidningen är lämnad till tryckning (500 ex).

Förutom detta har också elevrepresentanter talat om sina upplevelser vid Förintelsens dag 8(27 januari) i Umeå Stadskyrka.

Projektet och kunskapsmålen

Film och media betonas särskilt i två kommunala skoldokument. I den lokala arbetsplanen (och i kvalitetsredovisningarna) lyfts film och mediearbetet fram som skolans pedagogiska profil. Kommunens barn- och utbildningsnämnd har också antagit en verksamhetsplan för skolbioverksamheten, där det förutom möjligheten att se film på biograf, anges som ett mål att "ge eleverna den kunskap och de redskap de behöver för att själv skapa film."

Vidare betonas att det är viktigt att sätta "in filmen i ett sammanhang" för att på så sätt "lyfta fram filmens roll som kunskapsförmedlare". I verksamhetsplanen ingår också lärarnas möjlighet till fortbildning i film och media, man talar till och med om en årlig fortbildning i ämnet.

Inom historieämnet är världskrigens historia och Förintelsen centrala inslag. Demokrati, jämlikhet och förståelse för andra kulturer är viktiga moment. Både svenska och SO betonas också den muntliga framställningen. Genom framställandet av en tidning läggs särskild vikt vid skrivmomentet.

Utan att gå in på allt för många detaljer kan man säga att projektet uppfyller många av de kunskapsmål som skolan fastställt.

Utfall

Projektet kan betraktas som mycket lyckat. Vi har en enormt nöjd elevgrupp som på alla sätt engagerat sig för att projektet skall genomföras och avslutas på ett positivt sätt. Mycket arbete återstår då bara hälften (och knappt det) av de grupper som skall besökas ännu fått sina besök. Film- och tidningsgruppen kommer också att göra sina framträdanden senare i vår.

Vi har resonerat en del om tidsåtgången. Om det var lyckat att ägna så lång tid åt arbetsprocessen. Vi har kommit fram till att det var den enda lösningen, då andra ämnen, prov och liknade annars skulle ha fått stå tillbaka. Eleverna behövde inte heller välja antingen eller, utan kunde göra ett bra skoljobb vid sidan av projektet.

De grupper som hittills besökts har varit mycket nöjda med elevernas framträdanden. Bildval och språk har varit väl anpassat efter de besökta åldersgrupperna. Eleverna har använt mycket tid till att hitta rätt nivå (ämnet är svårt att hantera).

Framträdandet på Förintelsens dag och ett lokalt arrangemang för att uppmärksamma Kristallnatten är positiva inslag som visar på elevernas engagemang.

Reflektioner

En omedelbar reaktion på projektet är naturligtvis att det är en aktivitet som fler elever borde fått ta del av. En viss avundsjuka är oundviklig när en klass tas ut till ett projekt som omfattar en resa till ett annat land. Ändå har reaktionerna varit övervägande positiva och när klassen gått ut på skolan med sina bilder och sin information har de fått ett mycket positivt bemötande av både lärare och elever.

Eleverna i projektet är mycket nöjda med utfallet. Resan var en gripande upplevelse och arbetet har inte varit alltför pressande då det gavs rejält med tid att slutföra det.

Lärarna som undervisar i gruppen har inte heller behövt "offra" sina lektioner till projektet då tiden i huvudsak tagits från Svenska och SO som undertecknad undervisar i.

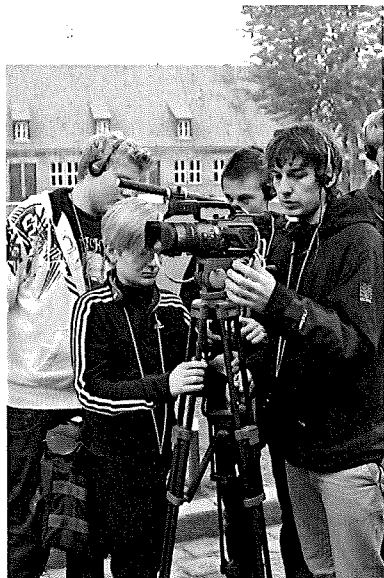
Charlie Svedmark, rektor, tycker att det varit ett väl genomarbetat och fungerande projekt som verkar ha lyft eleverna i deras sätt att se på Förintelsen och rasismen. Deras arbete efter hemkomsten har genomförts engagerat och har även stärkt eleverna i deras personliga utveckling. Redovisningarna har kommit skolan och kommunen till del och har varit en del i skolans internationella profil.

Dokumentation

Följande dokumentation finns:

- ☐ Bildspel riktat till yngre elever (åk 4-6) . Ca. 20 minuter
- ☐ Bildspel riktat till äldre elever (Åk 7-9 samt gymnasiet åk 1) Ca. 25 minuter
- ☐ 32-sidig tidning i färg och svart-vitt om rasism, främlingsfientlighet och Förintelsen.
- ☐ Dokumentärfilm ca. 13 minuter.

Dessutom kommer under våren en utställning med bildmaterial från resan att ställas ut på biblioteket.

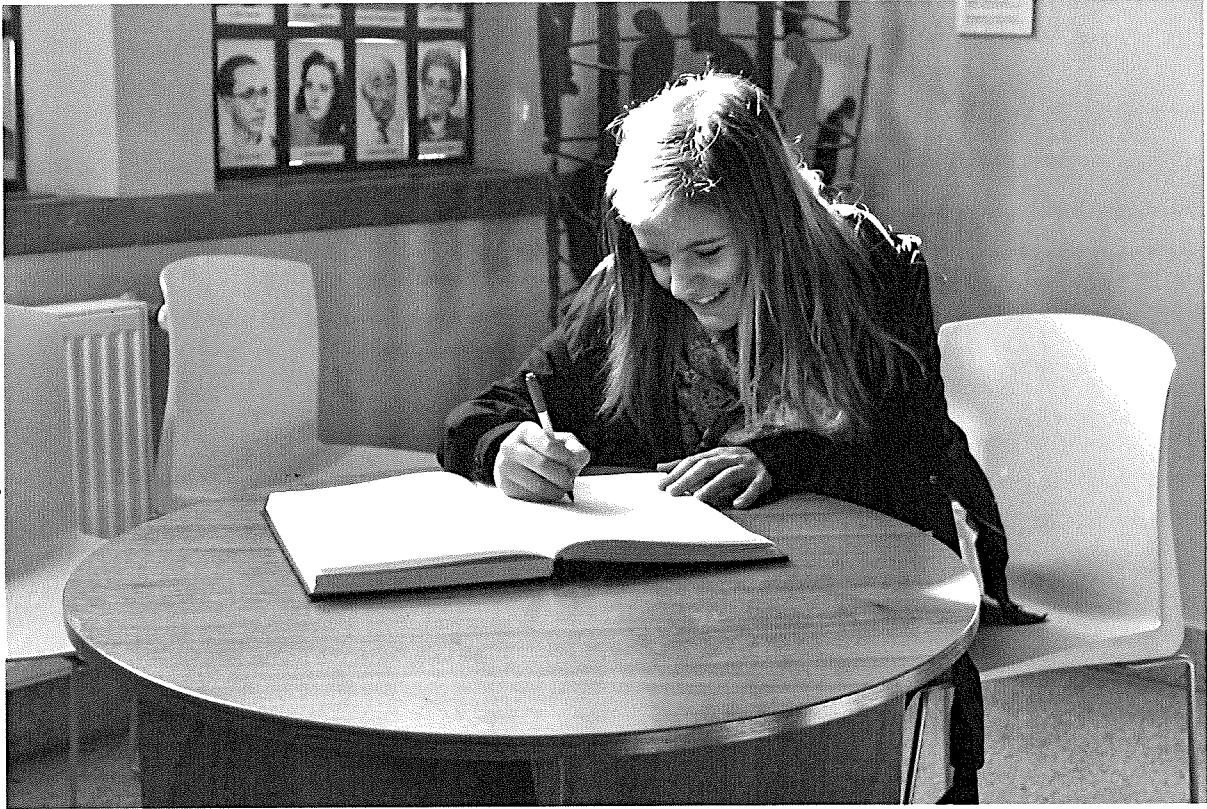
Vännäs 15 februari 2011

Leif Åhman

Leif Åhman (projektledare-

Hammarskolan)

Bilagor

Projekt Auschwitz

Kalender

- 28 maj– Besked från Film i Västerbotten om projekt och projektpengar, 15.000:-
- 28 maj– Träff med kommunchef Lennart Olofsson
Samtal med Eva Ericsson, Ansvarig för kommunens integrationsfrågor,
Andrea Rodrigues, Studieförbundet.
- 31 maj– Träff med Johan Söderling, kommunalråd. Ansökan om bidrag till KSau.
Presentation av projektet för klass 8c. Kolla av intresset
Brev till föräldrarna om tillåtelse för eleverna att resa till Polen.
Träff med Andrea och Eva. Både studieförbundet och kommunen (Eva)
bidrar med pengar till projektet
- 3 juni– Träff med Victor Lindgren (Film i Västerbotten) och Andrea Rodrigues.
Ansökan till landstinget om TRIO-bidrag.
- 4 juni- Klart med två föräldrar som deltar i resan. Problem att ordna pass till
Tongchai. Han kan inte följa med. Andrea följer med från Studieförbundet.
- 13 juli- Alla bokningar klara. Norwegian till Stockholm, Wizzair Skavsta-
Katowice, Ryan Air Krakow-Skavsta, Y-buss Stockholm-Umeå.
- 15 juli- Klart med offert från TURPOL i Krakow.
- 25 aug– Ny elev i 9c, Elina Sjöström. Bokning klar .
- 26 aug- Jobb i 9c med Nationalism och Första världskriget. Faktabok om Förin-
telsen: "Om detta må ni berätta" delas ut till alla elever. Varje elev väljer
också en skönlitterär bok om Förintelsen/nazismen. Vi jobbar med ar-
betsområdet v 34-35. Vi bestämmer också projektgrupperna.
- 6 sept- Vi startar träna olika skrivmoment inför projektet; reportage, intervju.
Vi beställer fler romaner via Studieförbundet. Träff med Viktor och
Andrea på Hammar. Vi fördelar vissa arbetsuppgifter.
- 21 sept. Victor träffar filmgruppen och planerar.
- 27 sept. Träff med föräldrarna i klass 9c. Detaljplan inför resan. Lista på föräld-
rar som skjutsar oss till och från Umeå.
- 5-10 okt Resan till Krakow
- Ht-10 och vt-11 Efterarbete och redovisning av projektet i grupper.

Arbetsgrupper-

uppgift

Dokumentärfilm

4 elever jobbar med att dokumentera resan och vad som hände i Auschwitz och Birkenau.

Filma och redigera.

Magnus, Emil
Johan H, Johan S

Bildspel- barn

Fotografera och formulera texter som sedan kan läggas in som en powerpointpresentation för låg- och mellanstadieklaser.

Skriv- och datajobb. Layout

Viktor, Elin, Emelie,
Albin, Matilda

Bildspel- tonår/vuxna

Fotografera och formulera texter som sedan kan läggas in som en powerpointpresentation för låg- och mellanstadieklaser.

Skriv- och datajobb. Layout. Anpassa till en äldre målgrupp.

Sanna, Mia, Patric,
Leo, Patrik

Tidning

6 elever jobbar med att framställa en papperstidning som tar upp erfarenheter och ypplevelser från resan. Jobb med både text, foto och layout. Texterna bör också knyta an till Vännäs, flyktingar, integration. Kontakt med tjänstemän, "överlevare", politiker och "folk på gatan" för intervjuer. Trycks på tryckeri.

Hanna, Rebecca, Moa, Elina
Evelina, Maja

Föräldramöte om studieresan till Krakow

Hej!

Jag skulle vilja träffa er föräldrar och informera er om studieresan till Krakow, Polen (och framför allt Auschwitz och Birkenau).

Förutom en genomgång av program och tider, så tänkte jag berätta om vad som förväntas av mig och klassen när vi kommer tillbaka från äventyret. Det hela är upplagt som ett projekt och det är tack vare det som vi fått pengar att genomföra det hela.

Jag/vi måste också få hjälp av er föräldrar med transporter till och från Umeå.

Jag räknar med att det behövs 6-7 bilar för att få med alla. Om ni kollar upp om ni har möjlighet så kan vi på mötet göra upp en körlista.

Kan ni inte komma så meddela mig, tel: 070-694 33 57 eller 12261 (hem)
mail: leif.ahman@educ.vannas.se

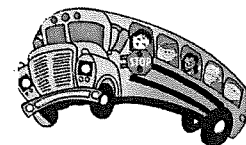
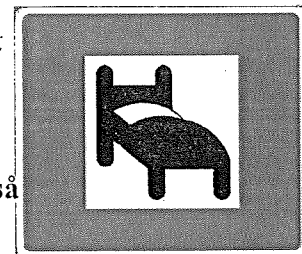
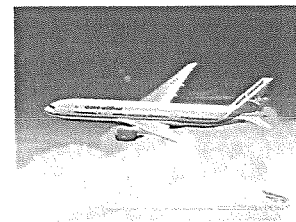
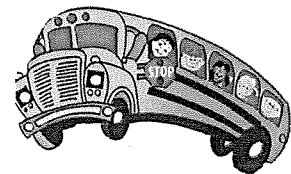
Vi träffas på Hammarskolan, måndag 27 september, klockan 18.30 i sal 1.
Jag räknar med att vi håller på max. till 19.30

Välkomna!

Leif Å

Restider Polen

- 5/10 08.20 Avresa från Hammarskolan med bil—här behöver vi hjälp av föräldrar. Vi bör vara på Ume City Airport senast 09.00
- 10.00 Avresa Umeå-Arlanda med Norwegian. Vi anländer till Arlanda 11.05.
Lunch på Alfredos.
- 13.00 Flygbuss till Stockholms central
- 15.00 Flygbuss till Skavsta flygplats. Middag innan vi lämnar Skavsta betalar var och en ur egen kassa.
- 19.30 Flyg till Katowice, Polen, med Wizz Air. Ankomst till Katowice 21.10.
Busstransfer till Krakow och hotellet.
- 6/10– 9/10 Vistelse i Krakow med stadsrundtur, besök i gettot och Schindler's fabrik, judiska kvarteren, Auschwitz, Birkenau och Saltgruvan i Wieliczka. Vi är lovade en svensktalande guide!
Vi har helpension på hotellet, alla måltider är alltså betalda.
- 9/10 Frukost på hotellet
Ca.10 Transfer till flygplatsen i Krakow
14.40 Avresa från Krakow till Skavsta med Ryan Air.
16.35 Ankomst till Skavsta
- 17.30 Flygbuss till Stockholms central
Tid för middag som ni själva betalar.
- 21.15 Avresa med Y-buss från Centralen till Umeå.
- 10/10 06.00 Ankomst Umeå busstation, där vi förhoppningsvis blir hämtade för hemfärd till Vännäs.
- 11/10 8.20 Är vi tillbaka där vi startade— på Hammarskolan

Program Krakow

- 5.10 21.10 Vi blir hämtade på flygplatsen i Katowice och körs till Hotel Alf i Krakow. Incheckning på hotellet.
- 6.10 08.00 Frukost på hotellet
- 09.00 Guidad vandring runt Krakow. Vi ser de judiska kvarteren (Kazimierz) och ghettot. Vi ser också slottet Wawel och slutar på Stora Torget.
- 12.00 Lunch på Bohema
- 13.00 Vi fortsätter själva att se lite mer av centrala Krakow– därefter egen tid att se er om och shoppa.
- 19.30 Middag i centrum, Klasyka Polska
- 7.10 08.00 Frukost på hotellet.
- 09.00 Avresa mot Auschwitz. Dokumentärfilm visas på bussen.
- 10.30 Först besök på Auschwitz, därefter på Birkenau
- 14.00 Lunch på Art Burger
- Ca 18 Middag på hotellet
- 8.10 08.00 Frukost på hotellet
- 09.00 Buss till Saltgruvan i Wieliczka.
- 09.40 Vi besöker underjorden– de fantastiska skapelserna långt under jord.
- 12.00 Buss tillbaka till hotellet.
Lunch
- 14.00 Kyrkobesök– därefter fritt för shopping eller vandring
- 19.30 Middag på hotellet
- 9.10 08.00 Frukost på hotellet . Vi får lunchpaket att äta på flygplatsen.
- 12.40 Avresa till flygplatsen.
- 14.40 Avresa till Sverige

VF 2/10-10

För att lära och lära ut om rasism

Klass 9c på Hammarskolan ska besöka koncentrationslägret Auschwitz

VÄNNÄS På tisdag startar klass 9c på Hammarskolan i Vännäs ett projekt utöver det vanliga. Eleverna packar sina väskor och åker till Polen för ett besök i Auschwitz.

Ett medieprojekt om förintelsen som är ett led i att förebygga främlingsfientlighet. Det är syftet med resan till Krakow i Polen.

– Det kom som en överraskning att vi ska dit. Vår lärare Leif fick loss pengar och berättade för oss att vi skulle åka, säger Emil Sandström.

Leif Åman som är initiativtagare till projektet har fått resan finansierad av bland andra Svenska filminstitutet, Migrationsverket och Partnerskoleprojektet.

Fyra olika grupper

Upplevelserna eleverna får med sig ska mynna ut i en rad projekt. Klassen är uppdelad i fyra mindre grupper som har olika inriktningar. Det ska produceras en tidning, en film och två bildspel riktade till olika åldersgrupper. Dessa produkter ska sen gå ut till andra skolbarn för att informera om rasism och främlingsfientlighet.

Tidningsgruppen kommer att dra paralleller mellan nu och då med tanke på Sverigedemokraternas frammarsch.

– Vi vill få folk att tänka efter. Är de som stödjer SD medvetna om vad de röstar på? säger Evelina Åström.

Historiska platser som ska besökas i Krakow innefattar bland annat Auschwitz, det judiska gettot och Oscar Schindlers fabrik.

– Det kommer att kän-

RESFEBER. Klass 9c på Hammarskolan i Vännäs laddar under helgen för att på tisdag ge sig av på en projektresa till Krakow i Polen. Där ska de bland annat besöka koncentrationslägret Auschwitz för att sedan kunna informera andra om rasism och främlingsfientlighet. FOTO: HANS-OLOV LUNDKVIST

nas obehagligt att komma dit. Tänk om jag kommer att stå där en jude blev dödad, säger Mia Höök.

Resan väcker många känslor och eleverna är beredda på att det kommer att kännas hemskt men också spännande.

– Vi ska bo på ett hotell i gettot. Ett riktigt hotell faktiskt, inget vandrarhem, säger Magnus Bergman.

JOHANNA LINDQVIST

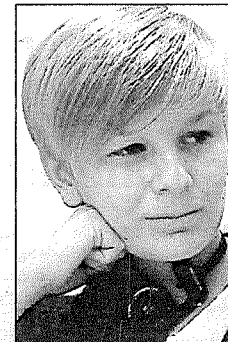
johanna.lindqvist@folkbladet.nu 090/17 71 78

Emil Sandström.

Mia Höök.

Magnus Bergman.

Evelina Åström.

Vännäselever gör studieresa till förintelseläger i Polen

VÄNNÄS

Nästa vecka åker 20 elever i klass 9C vid Hammarskolan på en spännande studieresa till Krakow i Polen.

Där ska de bland annat besöka de nazityska förintelselägren Auschwitz och Birkenau. Resan syftar till att öka elevernas kunskap om För-

intelsen, och är också en del i Vännäs kommuns arbete med att förebygga främlingsfientlighet.

Dokumenterar

Studieresan, som tillkommit på initiativ av läraren Leif Åman, kommer att dokumenteras rejält. Materialet är tänkt att användas av skolor, föreningar och studieförbund. Fyra grabbar i klassen kommer att med

hjälp av en medföljande filmpedagog från Film i Umeå stå för en dokumentation i film. En grupp elever kommer att skapa ett par bildspel. Dessutom kommer några elever att producera en pappertidning om intrycken och upplevelserna under resan.

Schindlers fabrik

Förutom förintelselägren kommer studieresan också

att innehålla besök i Krakows getto och judiska kvarter och Oskar Schindlers fabrik. Som en liten bonus ingår också en visit i den berömda saltgruvan Wieliczka utanför Krakow.

Studieresan finansieras av bland andra Svenska filminstitutet, Migrationsverket genom Vännäs kommun och landstinget i Västerbotten.

BENNY STIEGLER

Entrén till koncentrationslägret Auschwitz med den välkända skylten "Arbeit Macht Frei," (Arbete ger frihet). Nästa vecka besöker 20 Vännäselever platsen i ett studiebesök för att öka kunskapen om förintelsen. FOTO: JOCKEL FINCK/AP